

відкривати. Здійснити це доцільно у вигляді спеціально підготовленого за залученням ІТ-спеціаліста розпорядчого документу.

Керівництво рідко приділяє значну увагу захисту облікової інформації від кібератак. Проте останні події, які відбулися в Україні в умовах ведення гібридної війни, засвідчили високий рівень інформаційних загроз, знизити який на рівні підприємства можливо завдяки впровадження наведених заходів дозволить знизити рівень інформаційних загроз.

Список використаних інформаційних джерел

1. Кібератака, вірус Petya.A і до чого тут M.E.Doc: усе, що нам відомо на ранок 29 червня (оновлено) - офіційний сайт «Дебет-Кредит» [Електронний ресурс]: [Веб-сайт] // Електронний журнал «Дебет-Кредит». – Режим доступу: <https://news.dtki.ua/state/other/44158> (дата звернення 10.03.2018)

2. Шеломенцев В.П. Поняття та сутність кібернетичної атаки [Електронний ресурс] / В.П. Шеломенцев // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2011. – Вип. 25-26. – С. 337-344. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILEA=&2_S21STR=boz_2011_25-26_39

УДК 657.471

Демська Ю.В.

спеціаліст

Національний університет «Львівська політехніка»

м. Львів, Україна

ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗЕРВУ СУМНІВНИХ БОРГІВ

Важливу роль в управлінні фінансово-господарською діяльністю підприємства відіграє його інформаційне забезпечення, основою якого є система бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Одним з важливих методів бухгалтерського обліку є оцінювання, який дає змогу узагальнити інформацію про вартісний вимір фінансового стану і результатів діяльності підприємства.

Питання оцінки резерву сумнівних боргів досліджували такі вітчизняні вчені як: Верига Ю.А., Орищенко М.М. [1], Загородній А.Г. [2], Козлова М.О. [3] та інші. Окремі аспекти оцінки об'єктів бухгалтерського обліку, зокрема резервів, знайшли своє відображення в роботах українських вчених зокрема: Ловінської Л.Г. [4], Пилипенка Л.М. [5], Яремка І.Й. [6] та інших. Однак питання визнання та оцінки резерву сумнівних боргів, як об'єкта бухгалтерського обліку, має проблемні аспекти, що стосуються обґрунтованого віднесення дебіторської заборгованості до сумнівної та вибору методу

нарахування резерву сумнівних боргів, який би достовірно відображав стан дебіторської заборгованості.

Сучасні умови ведення бізнесу передбачають постачання товарів та надання послуг на умовах післяплати, що обумовлює певні ризики виникнення сумнівних боргів. Поточна дебіторська заборгованість, щодо якої є невпевненість погашення боржником, є сумнівним боргом. З метою управління ризиками, пов'язаними із сумнівною заборгованістю створюється резерв сумнівних боргів. Але питання “сумнівності” заборгованості не регулюється жодним нормативним документом, а залишається на розсуд професійного міркування бухгалтера.

Відповідно до П(С) БО 10 “Дебіторська заборгованість” резерв сумнівних боргів потрібно розрахувати для визначення чистої реалізаційної вартості дебіторської заборгованості. Величина резерву сумнівних боргів обчислюється за одним із обраних методів: метод застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості або метод застосування коефіцієнта сумнівності [7].

Метод застосування абсолютної суми дебіторської заборгованості передбачає створення резерву на суму абсолютної величини заборгованості, щодо якої виник сумнів її погашення. Особливістю даного методу є те, що списувати за рахунок резерву можна лише ту дебіторську заборгованість, під яку був створений резерв.

Коефіцієнт сумнівності може бути розрахований за одним із таких методів:

- 1) визначення питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході;
- 2) класифікації дебіторської заборгованості за термінами погашення;
- 3) визначення середньої питомої ваги списаної упродовж періоду дебіторської заборгованості у сумі дебіторської заборгованості на початок відповідного періоду за попередні 3-5 років.

Особливістю другого і третього методу, на відміну від першого є те, що обчислена сума є залишком резерву сумнівних боргів на дату балансу, а не сумою, на яку формується резерв у звітному періоді. Тому для подальшого формування резерву сумнівних боргів потрібно проаналізувати наявність початкового залишку на рахунку резерву.

Верига Ю.В. та Орищенко М.М., досліджуючи формування резерву сумнівних боргів пропонують для його обчислення використовувати метод можливої ціни реалізації, який полягає в тому, щоб “запропонувати придбати сумнівну дебіторську заборгованість банку, в якому обслуговується дебітор, тому що саме банк може запропонувати реальну ціну заборгованості та надати повну інформацію про ризики, пов'язані з можливістю погашення дебітором своїх зобов'язань” [1. с. 81]. Оцінювання резерву сумнівних боргів за цим методом не передбачено чинними імперативними документами, тому підприємства не можуть використовувати його у своїй діяльності, а також існує низька ймовірність того, що банк дебітора погодиться купляти заборгованість підприємства.

Резерв сумнівних боргів створюється за результатами проведення інвентаризації дебіторської заборгованості. В наказі про облікову політику підприємства має бути зазначено метод розрахунку резерву сумнівних боргів та періодичність проведення інвентаризації.

Створення та нарахування резерву сумнівних боргів обумовлював принцип обачності, згідно із яким активи і доходи не повинні бути завищені, а зобов'язання і витрати – занижені. Проте, з 1 січня 2018 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», згідно з яким виключено три принципи бухгалтерського обліку: обачності, історичної (фактичної) собівартості та періодичності [8].

За своїм призначенням в методології бухгалтерського обліку резерви, шляхом формування додаткових “запасів” витрат чи ресурсів, спрямовані на забезпечення дотримання принципу обачності. Виключення цього принципу ставить під сумнів необхідність нарахування резерву сумнівних боргів. Такі логічні висновки щодо методики бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості і формування резерву сумнівних боргів, зроблені на підставі аналізу законодавчо-нормативних документів, свідчать про значні імперативні ризики інформаційного забезпечення управління підприємствами в реаліях сучасної економіки нашої держави.

Список використаних інформаційних джерел

1. Верига Ю.А. Резервування капіталу: облік, аудит та звітність: монографія / Ю.А.Верига, М.М. Орищенко. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. – 177 с.
2. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О., Пилипенко Л.М. Обліку і аудит: термінологічний словник. – Львів: Видавництво НУ «ЛП», 2012.- 630 с.
3. Козлова М.О. Облік і контроль процесу резервування (на прикладі діяльності великих промислових підприємств України) / М.О. Козлова // дис.. канд. екон. наук: 08.06.04 / Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К., 2006.
4. Ловінська Л.Г. Оцінка в бухгалтерському обліку: монографія/ Л.Г. Ловінська. – Київ: КНЕУ, 2006. – 256 с.
5. Пилипенко Л.М. Розвиток концепцій побудови системи публічної звітності корпорацій в умовах постіндустріальної економіки: монографія/ Л.М. Пилипенко. – Львів:Видавництво НУ «ЛП»,2016. – 335 с.
6. Яремко І.Й. Економічні категорії в методології обліку: монографія/ І.Й. Яремко. – Львів: Каменярь, 2002. – 192 с.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 08.10.99 №237.
8. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень № 2164-VIII від 5 жовтня 2017 року.